

Életlátás újgyakorlatokkal

Beszélgetés dr. Szabó György
szemésszel.

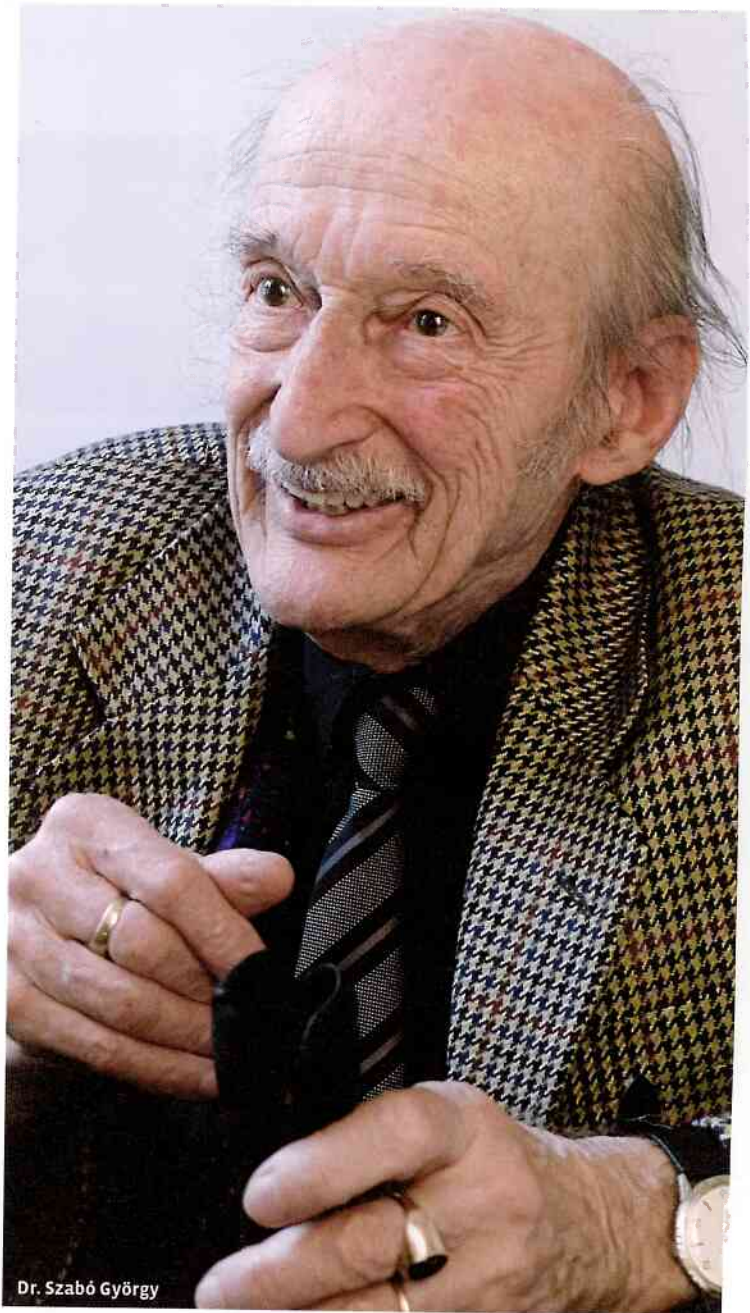
Hihetetlenül optimista voltam mindig – vélekedik ön-
gáról dr. Szabó György szemész, aki látja ugyan a jelen
visszasságait, mégis bízik a jövőben. Lassan hatvan éve,
hogy átvette a diplomáját, évtizedeken át gyógyított,
kutatott és tanított. De tanult maga is, mert nyitott volt a világra.
Ma is az. Meggyőződése, hogy elsősorban az emberi kíváncsiság
viszi, viheti előre a dolgokat.

Dr. Szabó György: Az embert normális esetben a kíváncsiság,
a játékvágy és az alkotni akarás hajtja – *összegezi dr. Szabó György
az életben szerinte legfontosabbakat. Hogy kézzel foghatóvá
tegye állításait, gyermekkorához fordul vissza.* – Annak idején az
óvó nénim azt mondta (nagyon jó óvó nénim volt, az édesanyám),
hogy a papírt nem szabad akárhogyan hajtogatni, hanem csak
úgy, hogy pontosan illeszkedjenek a laprészek és legyen is valami
célja a hajtogatásnak, legyen belőle valami. A gyúrás is ilyen volt:
először kigyót készítettünk, majd kosarat. Három dimenzióban
dolgoztunk, ami megtanított bennünket így is gondolkodni. Aztán
volt egy matematika-biológia szakos tanárnő nagynéném, aki sok
éven át levitt engem és a rokonyereket az Adriára a nyári szünet-
ben. Amikor úsztunk a tengerben, kirándultunk a Dinári Alpok-
ban, mindig mesélt nekünk a kis állatok életéről, elmagyarázta,
honnan erednek, megtudtam, hogy a szikla, amelyen napoztam,
milyen hosszú időn át alakult olyanná, amilyen akkor volt. Mikor
nagyobbacska voltam, apámmal együtt bütyköltem az órákat
(apám az első világháború idején, a szibériai fogságban tanulta ki
az órásmesterséget), mert érdekelt, hogy mi van a ketyegő masi-
náknban, milyen módon lehet azokat szét- és összeszerelni.

**A természettudományos és a gyakorlati érdeklődés
ismeretében furcsállom, hogy miért került mégis
a zongora mellé, és végzett el egy évet a Zeneakadé-
mián az érettségi után. Az sem hétköznapi folyta-
tás, hogy mindezek után otthagya a zenei pályát
és az orvosit választotta.**

Sz. Gy.: Bár imádtam a zenét, még idejében meggondoltam ma-
gam. Láttam a nagybátyáimat, akik közül nem egy orvos volt, ho-
gyan élnek, dolgoznak, gondolkodnak, és ez erősebben vonzott,
mint a zene. Hogy miért épp a szemészetet választottam? Egyszer-
űnek tűnik. Szerettem a természetet, a fizikát és az optikát.
Ez közel áll a sebészethez, ami szintén érdekelt. És ott voltak
a műszerek, az alkotás lehetősége, azt sem akartam kihagyni.
Mivel kedveltem a fotózást, azt is felhasználtam a későbbiekben.

**Úgy tudom, hogy az egyetem elvégzése után egy
évvel már megjelent egy tudományos dolgozata,
ami nagy érdeklődést keltett a szakmában. Hogy**

Dr. Szabó György

**fért meg a gyakorlatnak és az elméletnek ez az
életében?**

Sz. Gy.: Mint említettem, már egész kicsi koromban belém ívódott,
hogy több dimenzióban kell gondolkodni, több síkon tevékeny-
kedni, mert ez a komplexitás teszi teljessé a dolgokat. Ez vezetett
az életem során. Szerencsém volt, hogy Radnót Magda professzor
asszony mellett kezdhettem a pályafutásomat a szemklinikán. Őt
sokan nem kedvelték, mert távolságtartó volt. Megkövetelte az
oda került fiatal gyakornoktól, tanároktól, tudományos munka-
társaktól, hogy járjanak a könyvtárba és olvassanak, műveljék
magukat. Szemléletét, szakmai-emberi tartását jól jellemezte,
hogy megtiltotta a hálapénz elfogadását. Senkit sem gátolt
viszont a szakmai előmenetelében. Sőt, kiverekedte az akkori
nehéz időkben, hogy ifjabb kollégái külföldre mehessenek. Én is
elkerültem Erfurtba és Magdeburgba tanulmányútra, mindkét he-
lyen elektrofiziológiai vizsgálatokat végeztünk. Ez megadta szá-
momra a lökést, kijelölte azt a kutatási területet, amelyen tovább
haladtam a következő évtizedekben. Ezzel összefüggésben orvosi
szerszámokat készítettem élettani vizsgálatokhoz: szaruhártya-
érzékenység-mérőt, műszert a könnytömlő-műtétekhez. Volt több

találmányom, amelyet az idő talán már túlhaladott, de a kritikus fúziós frekvencia bevezetéséhez kapcsolódó szabadalmamat ma is használják – húzza ki magát az idős szemorvos, és elmosolyodik. Mert, ahogy visszaemlékszik, „bevillan” neki, hogy tulajdonképpen ettől az időtől foglalkozott behatóbban a szem retináján, az érzősejtekben rejlő csapok és pálcák működésével.

– Az elmúlt évtizedekben sikerült a macula centrumában a csapok konvergencia nélküli működési határát (ami 1 térszög) emberen kijelölni egy speciális, egyedi vizsgálóberendezéssel. Ezen az eszközön magam is sokat „bütyköltem”. Ezután a csap-pálca-működés felbontó képességének számértékét sikerült meghatározni (ez 1 mSec) és a vizsgálómódszerek további finomításával egyetlen csap vagy pálca in vivo, emberen kimutatható színérző képességét bemutatni.

Mindezt egy, az ezredfordulón megtartott nemzetközi tudományos fórumon ismertette. De ez már a kétezres évek története. Arra kérem, ugorjunk egy kicsit vissza az időben, hiszen pályája első két évtizedében még nem a kutatás, hanem a gyógyító munka volt a meghatározó.

Sz. Gy.: Akkoriban még inkább a szemészet belgyógyászati részére összpontosított a szakma, engem is főként ez izgatott. Foglalkoztunk olyan, ma már szerencsére alig ismert betegségek, mint például a tbc okozta elváltozások kezelésével, megszüntetésével. Utólag visszagondolva számomra a legkedvesebb mégis a gyermekszemészetben eltöltött idő volt. Bár sok türelem és nyugtató jó szó kellett hozzá, de megérte.

A jó szót és a türelmet nyilván a kis betegek és szüleik hálálták meg. De ezek az évek nem csupán az egészségüket visszanyert gyermekeket jelentették, hanem számos újfajta szemészeti szerszámot is hoztak, amelyeket gyógyító tevékenysége során előállított. (Ahogy ezt felidézem, széles mosoly jelenik meg az arcán.)

Sz. Gy.: Valóban, olyan szerszámokat készítettem, amelyekkel – ahogy mondani szoktam – még a bolha fülét is meg lehetett fogni. Azt hiszem, ez a precíziós műszerek iránti hajlam a valamikor órás mesterséget gyakorolt apámtól való örökségemnek köszönhető. Amit kitaláltam, elméletileg kidolgoztam, azt többnyire kitaró és aprólékos munkával valósítottam meg. Ez olyan szükséglet volt számomra, mint a zongoristának az ujjgyakorlat.

A két évtizedes közvetlen gyógyító munkát a nyolcvanas évek elején másra cserélte. Vajon miért?

Sz. Gy.: Az Országos Szemészeti Intézethez hívtak. Azt gondoltam, hogy ennek az intézménynek a keretében többet tehetek az emberekért, a szakmáért, ha járom a vidéki kórházakat. És bár 1990-ben – épp a rendszerváltás idején – nyugdíjba mentem, szaktanácsadóként ott maradtam még tíz évig. Nem bántam meg – teszi hozzá arra utalva, hogy épp ezek az évek hoztak egy olyan, szerinte kihagyhatatlan többletet, mint a tanítás. A szemészeti oktatás legkülönfélébb területein tevékenykedett. Döntő szerepe volt az optometrista képzés megindításában is.

– A Magyar Optikus Ipartestület elképzelése szerint visszaállítható lett volna az optikus szakmában az a sok évtizedes gyakorlat, hogy a látszerészek a látóélességgel összefüggő vizsgálatokat elvégezhessek. A lehetőség a változtatásra (a nemrégiben elhunyt) dr. Brooser Gábor megjelenésével vált valóra. Az Országos

Szemészeti Intézet új igazgatója módszertani osztályvezetőnek nevezett ki. Közös munkánk során felismertük a látszerészek javaslatának jelentőségét a szakmai továbbképzésben, illetve az orvosi munka megkönnyítésében. Ezért igyekeztünk minden segítséget megadni az optometrista képzés elindításához.

Az erőfeszítések sikerrel jártak, hiszen 1987-ben beindult a felsőfokú szakképzés.

Sz. Gy.: Már a kezdetektől részt vettem az optometristák elméleti élettani és szemészeti képzésében. Tanítottam medikusokat a klinikán, szemészeti asszisztenseket az István Kórházban, tartottam előadásokat a különböző szakmák főiskolásainak, de a szívemhez talán mégis a leendő optometristák álltak a legközelebb. Szerettem az ösztönös kíváncsiságukat, ami engem is vezérelt egész életemben.

A látással kapcsolatban a képpontokról, képfelbontásról kezd el magyarázni, és hirtelen egy kis digitális fényképezőgépet vesz elő a zsebéből. Mint kiderült, ezt mindig magával hordja. Szeret fotózni. Ezzel az eszközzel egy kicsit pontosabban látja a környezetét, mert észrevesz olyasmit is, ami mellett amúgy elmenne. Márpedig nem szeretne semmit sem kihagyni.

REGŐS ZSUZSA

A gyémántdiploma kűszöbén

Dr. Szabó György Budapesten született 1929-ben. Apja Szabó Gy. Géza közszépi jegyző, anyja Zukovsky Mária óvónő. Géza nevű bátyja mérnök lett. Maga Szabó György a Budapesti Református Gimnáziumban érettségizett, majd egy évet elvégzett a Zeneakadémia zongora tanszakán. Ez azonban csak kitérő volt, hiszen 1948-tól a Budapesti Orvostudományi Egyetemen tanult, ahol 1954-ben kapott diplomát. A budapesti I. számú Szemészeti Klinikán kezdett dolgozni. Húsz év klinikai munka után kerületi szakrendelői főorvos, majd 1983–2001 között az Országos Szemészeti Intézet osztályvezetője lett. Ezután a Fodor József Országos Közegészségügyi Központ Szemészetén folytatta munkáját. Főként szemészeti élettannal, gyermekszemészetrel, szemészeti műszerek tervezésével foglalkozott. Harmáncöt egyedi publikációja jelent meg, több találmánya és öt szabadalma van, részt vett a szemészeti szakasszisztens-képzésben is. Hobbija a zene, a rádiótechnika, a szemészeti műtét, vizsgálati és oktatási eszközök készítése, az antik órák restaurálása és bútorok tervezése, kivitelezése. Egy leánygyermek, három unokája és öt dédunokája van. Felesége 21 évvel ezelőtti elvesztése után újránősült.

OKLEVELEK

- 1953: (medikus) Egyetemi Szimfonikus Zenekar; Díszoklevél: Játékpályázat, gyártásra javasolva
- 1954: Országos Találmányi Hivatal szerzői tanúsítvány
- 1959: OTH Szabadalmi Hivatal Okirat
- 1964: Látogatási bizonyítvány, Mérnöktoábbképző Intézet, Boole algebra
- 1975: ML Esti Egyetem
- 1986: Kiváló munkáért kitüntetés, Minisztertanács
- 1991: Kiváló Orvos, Népjóléti miniszter
- 1999: Oklevél A Látszerész szakma hagyományápolásáért, oktatásért életműdíj

ÉRMÉK

- 1980: Gyermekszemészeti Társaság örökös tag (bronz)
- 1989: Hirschler emlékérem, IV. Nemzetközi Látszerész kongresszus emlékérem (ezüst)
- 1990: Magyar Optikus Ipartestület oklevél, emlékérem (ezüst)
- 1999: Hirschler-emlékérem